

A SZÍVDOBOGÁS HALKULÁSA

K O N T R A F E R E N C

Megint előjöttek a patkányok. A meleg eső összefogta a két megüresedett évszakot: félresikerült átmenet. Az öregasszony csapdái hatástalanoknak bizonyultak. Talán valami méregféle segítene. Üres volt a lépcsőház, megállt, és várt. Egy idegen állt a kapualjban. Eszébe sem jutott reggel, amikor munkába indult, hogy az esernyőt magához vegye, csak az újságpapírba csavart kenyeret csúsztatta indulás előtt a zsebébe. Még mindig álmos volt, egész nap egyfolytában. Vesztegelt a korhadt kapufélfának dőlve, pedig otthon annyi munka várta: össze kellene foltozni a hátán széthasadt kabátot, kidobni a megpenészedett szalonnát, elhívni végre az üvegezőt, elemet venni a zseblámpába... A szél szétzavarta a felhőket. Az agglegény kidobott holmik között botorkált az alagsorban. Éppen a babakocsi felé tartott, amikor a többi limlom között észrevett egy patkányt. Csupasz farka cikcakkot hagyott a porban. Idegesen csukta be maga mögött az ajtót. Reszketett a keze, kiömlött a tej az asztalon. Az eső elől az önkiszolgálóba menekült, végül mégis átnedvesedve ért haza. Ládák lapultak a lépcső alatt, tele rothadt almával. Giliszták másztak elő a betonjárdára, nehogy megfuldjanak. Érzékeny volt az ilyesmire. Már az utcán kipréselte a tüdejéből a levegőt, és csak akkor vett mély lélegzetet ismét, amikor beért a szobájába. Kitérta az ablakot, és összehúzta a rózsaszínű függönyt. Egy óra múlva megjön a férje. Egy bokszoló nyitott a közelben éttermet. Utközben két zöldségesbolt. Három újságosbódé. A lépcsőn szokás szerint egydecis pálinkásüveg állt. A lakók vagy lerúgták a kovácsolt vassal keretezett liftaknába, vagy ott árválkodott másnapig, míg nem került mellé egy másik. A sokszorozódás legfeljebb négyig tarthatott, addigra csak szemet szűrt valakinek. Még egy korty maradt az alján, kiitta. Összecsapódott előtte a rózsaszínű függöny. Mintha varázslat történt volna: felszikkadt az udvar néhány perc alatt. Az öregasszony rózsás csomagolópapírba burkolta a mogyorós csokoládét. A nyugdíjból félretett pénzből most csak ennyire futotta, pedig

bezzeg volt idő, amikor lemezjátszót vett a legidősebb unokájának névnapjára. Mért várt volna hálát érte, hiszen tudta, hogy a gyerekek feledékenyek. Azon sem ütközött meg, amikor a múlt héten váratlanul beállított, és köszönés helyett annyit mondott csak, hogy nálad mindig olyan öregasszonyos van. Az egér végigsétált a konyhán és megállapodott a szalonpadarab mellett. Az öregasszony nem félt az egértől, éppen ellenkezőleg, beszélt hozzá. De közben zsörtölődött. Mérget rakott az ágya alá. Lila porral mérgezett magvakat öntött az újságpapírra, kukorica, földimogyoró meg búza volt benne. A lépcsőfeljáró alá is rakott egy adagot. Levette a fejéről a sapkát, kicsavarta belőle a vizet. Most mért látogassam meg? Féltreértésekkel körülbástyázottan... Legszívesebben elsüllyedt volna szégyenében, amikor felszólították. A rövidülő mondatok a kétségbeesés félelmetes jelei. Mint a dominóvár, úgy dőlnek össze a mondatok. Két nő haladt el mellette: annyian megelőztek, hogy kár lett volna gyorsítanom; az útszéli fák elnémultak a ködben. Szakszervezeti fél disznót cipelt egy ember a hátán. És többet nem kérdeztek tőle, olyan alaposan megtanult mindent, hogy el sem vethette volna, csak éppen mást kérdeztek. Felrajzolhatta volna a zsírmolekulát. De mért éppen őt szűrták ki? Kitalálhatott volna valamit... Az öregasszony odaadta neki a csokoládét. Tornacipő kell, mondta szárazon, és rátelepedett a kanapéra. Az angoltanárnő végigolvasta a dolgozatomat. Azért olyan élemedett, fásult, csipás, kiégett, mert ilyeneket olvas. Folyton becsapjuk egymást. Az osztály úgy tesz, mintha oda lenne érte, ő pedig úgy tesz, mintha vállalná ezt a ragaszkodást. A múltkor úgy megbotlott, hogy majd kiesett a protézise. Aztán a tanárban elmesélte az esetet. – És odarohantak legalább a daliák, hogy felsegítsenek? – kérdezte az idős kolléga. Ugyan már, az én gyerekeim... – legyintett keserűen. Aztán a fiatal kollégina megtoldotta – Szóval jót röhögött rajtad az egész osztály... Erre felháborodottan vágott vissza az angoltanárnő: – Ugyan már, az én gyerekeim nem tennének ilyet! Szóval így vagyunk mi egymással, mint macska az egérrel, mint a patkányméreggel, amely megkeseríti az életünket. Szóval kellene egy tornacipő, apám azt mondta, nem ad rá pénzt. Szóval adott a múlt héten, csak elherdáltam. Szóval? Egy éjszaka leszakadt a lift. Talán a patkányok rágták el a kötelet, vagy a rozsdá marta szét a láncokat. Elmaradtak az éjszakai csattanások, a jellegzetes lifthangok. Neki úgysem kellett felvonó, mit számított neki, hogy leszerelték, és kidobták. Az sem baj, ha a helyére nem kerül másik. Ő is kidobta a muskátlikat, mert sohasem hoztak virágot. Nem érte őket napfény az alagsori lakás ablakában. Ugyan milyen színűek lehetnek? Csak hajtanak veszettül, de nem nyílnak soha. Csikorognak, éktelenül csattognak. Megint ócskavasat gyűjtenek. Tépett macskák érkeztek az épület falához. Megtanultak inni az állandóan csöpörgő csapból. Elkáromkodta magát a postás, amikor a sarka beleragadt a latyak-

ba. Egy mosógépet vonszoltak hárman felfelé. Kár, hogy nem jöttek előbb, alattuk biztosan leszakadt volna a lift. Most a keretét is elviszik ócskavasnak. Az előszobában régi falióra siettette az elmúlást. Az öregasszony feltette a láncot az ajtóra. Résnyire, ha nyitotta, beomlott a lépcsőház sötétsége. Zuhanás visszhangzott a lakásban. Csattant a jég. Kiolvasztotta a hűtőszekrényt. Víztócsába állt az asztal. Az öregasszony mindig fázott. Vízet forralt, megtöltötte az ágymelegítő tömlőt. Nehéz volt körülötte a levegő, akár az ólom. Lekapcsolta az állólámpát. Nehéz volt a sötét, befödte, nyomta, melegítette. A neonreklám fénye vibrált a kristályvázán. Egyre forróbb lett körülötte minden. Észrevette, hogy csurom víz az ágya. Lassan feltápáskodott, mint aki Csipkerózsika-álmából ébred. Levetette a hálólíngét. Hideg vízcseppek gördültek végig ráncos bőrén. A telefonhoz kellett volna nyúlnia, vagy segítségért kiáltania... De a következő pillanatban már egyszerűen csak nevetségesnek és tehetetlennek érezte magát. Vacogva álldogált a szoba közepén. A szivárgó tömlőt kidobta a szemébe. Csak a második emeleten ég a lámpa a rózsaszínű függöny mögött. Az ablak fényes csíkot rajzol a szemetes udvarra. Holnap eljön a postás, és néhány ládába küldeményeket rak. Mindenki várja, hogy levelet kapjon. A babakocsit még nem dobják ki. Eljön megint az idegen férfi, megáll az ajtó előtt, mégsem csenget, mint aki megérkezett, cigarettára gyűjt. Holnap megint hétköznap lesz, a kihordó hanyagul bedobálja az újságokat, köp egy nagyot, az aszfalton csattan. Jön majd a macska vizet inni a csöpögő csapból... Úgy érezte, nagyon messze van, nem éri el a fogason a kabátot, távol van attól, aki beszél, attól is, aki hallgat, látta lecsúszni a saját kezét a kilincsről, mintha valaki más lett volna, aki nem mer benyitni, nem mer hazaérkezni. Teljesen összezavarodott benne minden. Elromlott a gép. Elfelejtett bemenni a boltba egy deci pálinkáért. Rajta akarta kapni a feleségét. Keze izgatottan markolta a kilincset. Lenyomta, de a zár nem engedett. Nem volt otthon senki. Morzsák és ételdarabok hulltak le az erkélyről. Galambok szürke szárnyai surrantak a levegőben. Közéjük dobott egy kavicsot. Amikor kisiskolás volt, leíraták vele százszor azt a szót, amit legjobban gyűlölt. Szamárfüles lett a vonalas füzet, mire elkészült vele. Már nem is azt utálta, amit a szó jelent, hanem a betűket, mint a kilencet. Mindegy volt, milyen büntetés járt érte, mert küldetésnek érezte. A szűk folyosón kiégett a villanykörte. Hiányzott a zárból a kulcs. Abban a pillanatban csörrent meg a telefon. A munkahelyén is ő kap elsőként a kagyló után, mert érdekli, hogy kit ki hív, és főleg hogy miért. Téged keresnek, mondta a férjének. Lerakta a szatyrot a konyhaasztalra, és elhúzta a rózsaszínű függönnyt. Egymás után pattantak fel az ablakok, mintha régi barátok, kedves ismerősök lettek volna, egy emberként ordítottak le az udvarra, ahol egy suhanc az éjszaka közepén túrászta a motorját. Félóránként megcsörrent valahol

egy-egy vekker, mindegyiknek más hangja volt, mindegyiket máskorra húzták fel. Csozogások és léptek közeledtek, távolodtak, a két nő nem köszönt egymásnak. Hiába kémlelt ki az ablakon, megint senki. Megint nem jön, pedig megígérte. Egy unalmas ülés után igazi felüdülés lenne egy tejszínhabos kávé és néhány friss teasütemény. A pénztárcájából hiányzott egy százas. Elfelejtett cigarettát venni. Elfakadt a hal epéje, és a hús keserű lett. Nehezére esett a beszéd, zavarta a lépcsőház visszhangja, felerősödtek a szavai, elidegenedtek tőle, irtózott a saját hangjától. Azt kellett volna mondania, hogy most úgyszincs itthon a férje. Könyörögnie, vagy legalábbis kérnie kellett volna, de ettől megóvta az a csöppnyi makacsság, ami mindig megvolt benne. Értelmetlen mondatokat raktak egymás után, pedig felesleges volt ez a nagyfokú óvatosság, hiszen senki sem hallgatta ki őket. Egy kóbor kutya nyüszített a kapualjban, az örök menedékben. A hirtelen zajra szétrebbentek, akár a madarak. Verebek ugráltak a szemeteskanna körül. Az öregasszony elindult az önkiszolgáló felé. Megtorpant egy pillanatra, mert megint oda tartott, ahol tegnapelőtt is becsapták. Felette zászlókat lengetett az épület homlokzatán a szél. Mintha el akartak volna repülni, mintha feleltek volna a kínzó széllel. Kislány korában azt gondolta, ha sok-sok pillangót fűz egy hosszú cérnaszálra, elrepül majd, fel a hegytetőre, ahova apja vitte egyszer. Ruhája átnedvesedett az izzadságtól. Végre odaért a másik önkiszolgálóhoz. A zacskós tej már elfogyott. Elhúzta a rózsaszínű függönyt. A férje kedvetlenül kanalazta a bablevest a konyhasztal fölé hajolva. Beködösödött az ablak. Ennek ellenére kitartóan fűrkészte a szemközti házat, fényes foltok mutatták, merre vannak az ablakok. Kilenc betűt rótt egymás mellé, aztán lefolytak az üvegen. Sohasem semmisül meg végleg az a szó, mert új alakot ölt, permanensen újjászületik, kísérteni fogja mindig, valahányszor a hideg üvegre lehel, hogy megszabaduljon tőle, de a megkönnyebbülés nem tarthat sokáig, mert ujjáiban állandóan ott kísértenek, bizseregnek azok a betűk. Az a szó vésődött leginkább az emlékezetébe, amit leginkább el akart felejteni. Üres tányér állt a konyhasztalon. A második emeleten a két kisgyerek csak unatkozott naphosszat. Anyjuk nem szívesen engedte ki őket. Ha süttött a nap, lemehtek az udvarra játszani. A konténerben egy macska kutatott, valósággal vacogott a szemétkben. Egymásnak süvegeltek a háztetők. Kilöttyintett egy lavór vizet, a tartalmával együtt egy inggombot is, majd ágyneműgombot varr a helyére. Az abrosz alatt gyűjtötte a villanyszámlákat. Pók ereszkedett vékony szálon az asztal közepére. Olvasatlanul vágta az újságot a szemeteskannába. Most tért csak észhez, amikor mindenkit távolodni látott maga körül. Egyedül éledgél egy alagsori lakásban, mint egy patkány. A tükör elé állt, és nézte azt a másikat a túloldalon: megöregedett. Beleharapott a zsíros kenyerbe. Száznolcvankét órát dolgozott, a jövő hónapban veszi ki az évi

szabadságát. Óvatosan nyitotta ki a ruhásszekrény ajtaját, hátha megint egér lapul benne. A tévé kékes fénye kiszűrődött az udvarra. A lépcsőről eltűntek a pálinkásüvegek. Kidobott holmik között botorkált. Megfogta a babakocsit, és kitolta az udvarra. A muskátlikat régen kidobta, mert sohasem hoztak virágot. Nem érte őket napfény az alagsori lakás sötét ablakában. Aztán egy hét múlva mégiscsak megtudta, milyen színű virágot hoznak. A konténer mellett, ahova dobta őket, gyökeret eresztettek. Inkább csak kínlódásból nyíltak ki, nem jókedvükben. Hamarosan el is takarították a muskátlikat a többi szeméttel együtt. Kitérta az ablakot, és összehúzta a rózsaszínű függönyt. Az udvarról beszűrődött a második emeleti gyerekek hancúrozása. Felmelegítette az előző napi húslevest. Minden percben megérkezhet a férje. Bekapcsolta a rádiót. A bűgő hangú énekesnő arról énekelt, hogy ma éjszaka ő a bánat királynője. Az öregasszony mindig fázott. Nagykendőbe bugyolálta magát, és az ablak melletti karosszékben egy régi, szakadozott könyvet olvasott. Volt benne néhány bekezdés, amit kívülről tudott. A grófnő halványlila hálóingben állt az akácfa alatt. A túlsó partról egzotikus dallam emelkedett a magasba. Hold úszott a folyóban. Csengettek. Eljött megint az idegen férfi, megállt az ajtó előtt, nem csengett, csak rágyújtott csendben, várta, hogy a rózsaszínű függöny szétrébbenjen. Rászánta magát mégis az asszony, léptei szaporán csattantak a lépcsőn, szétnézett gyorsan, nem látta senki, elindult a sötét kapualj felé. Egy kóbor kutya nyüszített az utcán. Nem hozott levelet a postás. A két gyerek már egészen jól feltalálta magát a ház körül. Anyjuk az erkélyen teregetett. Sivalkodva kergettek egy macskát az udvarban. A csapzott szőrű állat riadtan menekült a lépcsőházba. Nyomtalanul eltűnt. Talán az alagsorban bűjt el. Nem találták. Vagy a lépcsőfeljáró alatt lehet. Felfedezték a magvakat az újságpapíron. Az idősebbik felismerte, hogy van köztük földimogyoró is. Milyen szép színűre van festve! Szétválogatták a búzaszemeket. A kezük meg az arcuk csupa lila volt. A földimogyorót testvériesen elosztották egymás közt.